

مرورنامه آزمون آزمایشی خلی سبز

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

رشته انسانی

مرحله دهم

پایه یازدهم

ویژه یازدهمی های ۱۴۰۴

نام درس	مباحث	مؤلف	ویراستار	از صفحه	تا صفحه
ریاضی و آمار	فصل ۲ (درس ۱، از ابتدای تابع همانی و درس ۲) صفحه ۳۰ تا ۴۴	سروش موئینی	محسن فراهانی بردیا نصیری امیررضا رحیمی	۲	۴
زبان و ادبیات فارسی	درس ۶ و ۷ صفحه ۵۱ تا ۶۲	علیرضا نعمتی	زهره صادقی مالوآجردی پوریا منصوری	۴	۵
علوم اجتماعی	درس ۷ تا ۱۰ صفحه ۵۵ تا ۹۰	محمدابراهیم مازنی	سعید ستوده مهر محمدحسین غلامی معراج صالحی نژاد	۵	۸
روانشناسی	درس ۴ و ۵ صفحه ۸۸ تا ۱۳۳	سیده ضحی سکاکی	سعید ستوده مهر محمدحسین غلامی معراج صالحی نژاد	۸	۹
عربی	درس ۳ (از ابتدای اعلموا) و درس ۴ صفحه ۳۶ تا ۶۴	آریا ذوقی	مریم آقاییاری محمدحسین غلامی معراج صالحی نژاد	۹	۱۰
تاریخ	درس ۷ تا ۹ صفحه ۶۶ تا ۱۰۰	علیرضا کاهیدوند	کیانا یوسف زاده معراج صالحی نژاد	۱۰	۱۲
جغرافیا	درس ۵ تا ۷ صفحه ۵۳ تا ۹۸	علیرضا کاهیدوند	وجیهه صادقی مالوآجردی محمدحسین غلامی پوریا منصوری	۱۱	۱۱
فلسفه	درس ۵ تا ۷ صفحه ۳۶ تا ۵۷	مجید پیر حسینلو	شبیر قنبری محمدحسین غلامی پوریا منصوری	۱۱	۱۲

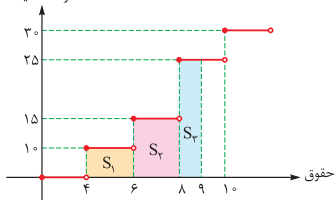
توابع پلکانی، علامت و جزء صحیح

۱ تابع پلکانی:

تعریف	نمودارش!	مثال ضابطه‌ای	نمودار مربوط به مثال
تابعی چندضابطه‌ای که همه ضابطه‌هایش تابع ثابت هستند.	از چند خط افقی تشکیل شده است.	$f(x) = \begin{cases} 2 & 1 < x \leq 3 \\ -3 & -2 \leq x \leq 0 \end{cases}$	

۲ محاسبه مالیات یا قبض آب و برق از روی نمودار پلکانی: در نمودار پلکانی مالیات بر حقوق یا هزینه برق مصرفی، اگر مقدار مالیات یا هزینه برق مصرفی را به ازای $x = a$ خواستند، باید مساحت زیر نمودار تا محور x ‌ها را از $x = 0$ تا $x = a$ به دست آوریم.

درصد مالیات

مثلاً در نمودار زیر، مالیات کسی که حقوقش ۹ میلیون است، از جمع سه مساحت رنگی به دست می‌آید:

$$\text{مالیات} = S_1 + S_2 + S_3$$

۳ تابع علامت (sign):

ضابطه	نمودار	دامنه و برد
$\text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$		$D = \mathbb{R}$ $R = \{-1, 0, 1\}$

● ستون سمت راست را می‌توانیم به شکل زیر هم بیان کنیم:

$$\text{sign}(\text{عدد مثبت}) = 1$$

$$\text{sign}(\text{صفر}) = 0$$

$$\text{sign}(\text{عدد منفی}) = -1$$

۴ تعریف جزء صحیح یا براکت:

$[4] = 4$	$x \in \mathbb{Z} \Rightarrow [x] = x$	جزء صحیح هر عدد صحیح، خودش می‌شود:
$[-3/2] = -4$ یا $[3/2] = 2$	$k < x < k+1 \xrightarrow{k \in \mathbb{Z}} [x] = k$	جزء صحیح هر عدد غیر صحیح، عدد صحیح ماقبل آن می‌شود:

۵ نمودارهای مهم توابع براکتی:

ضابطه	$y = [x]$	$y = x - [x]$	$y = [x] + [-x]$	$y = x + [x]$
نمودار				
برد	$\mathbb{Z}$	$[0, 1)$	$\{-1, 0\}$	$\dots \cup [0, 1) \cup [2, 3) \cup \dots$

۶ ویژگی‌های مهم براکت:

ویژگی	توضیح یا مثال
۱ $[u] \in \mathbb{Z}$	حاصل براکت، همواره عددی صحیح است. مثلاً $[x] = \frac{5}{3}$ ، هیچ جوابی ندارد.
۲ $[u] = k \xrightarrow{k \in \mathbb{Z}} k \leq u < k+1$	$[x] = 4 \Rightarrow 4 \leq x < 5$

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

ویژگی	توضیح یا مثال
۳	$0 \leq u - [u] < 1$
۴	$[u] + [-u] = \begin{cases} 0 & u \in \mathbb{Z} \\ -1 & u \notin \mathbb{Z} \end{cases}$
۵	$k \in \mathbb{Z} \Rightarrow [u \pm k] = [u] \pm k$

- تابع قدرمطلق -

۱ تابع $y = |x|$:

نمودار	نمایش دوضابطه‌ای	دامنه	برد
	$ x = \begin{cases} x & x \geq 0 \\ -x & x < 0 \end{cases}$	$\mathbb{R}$	$y \geq 0$

۲ دوضابطه‌ای نوشتن تابع $y = |ax + b|$ (با شرط $a > 0$):

نقطه شکستگی نمودار	دوضابطه‌ای نوشتن	مثال
ریشه داخل قدرمطلق x	$ ax + b = \begin{cases} ax + b & x \geq -\frac{b}{a} \\ -(ax + b) & x < -\frac{b}{a} \end{cases}$ ریشه داخل قدرمطلق	$ 2x - 6 = \begin{cases} 2x - 6 & x \geq 3 \\ -(2x - 6) & x < 3 \end{cases}$

تذکر علامت مساوی مربوط به دامنه ضابطه‌ها، می‌تواند فقط در یکی از ضابطه‌ها باشد. (به دلخواه)

۳ انتقال‌ها روی نمودار $y = |x|$ (با فرض $a, b > 0$):

$y = - x $	$y = x - b$	$y = x + b$	$y = x - a $	$y = x + a $
قرینه نسبت به محور x ها	b واحد به پایین	b واحد به بالا	a واحد به راست	a واحد به چپ

۴ ترتیب مراحل در رسم تابع $y = \pm |x \pm a| \pm b$:

$$y = (\pm) |x (\pm) a| (\pm) b$$

سوم اول دوم

۵ چند نمونه ببینید:

$y = - x + 2$	$y = - x - 2 $	$y = x + 2 + 1$	$y = x - 1 - 2$

۶ رسم توابع به فرم «(درجه یک) $\pm$ (درجه یک) $\pm$ y »

توضیح مرحله	مثال
۱ ریشه عبارت داخل قدرمطلق را تعیین می‌کنیم.	$f(x) = 2x - 4 + x - 1$ $\downarrow$ $2x - 4 = 0 \Rightarrow x = 2$

مثال	توضیح مرحله												
قبل از ریشه ریشه بعد از ریشه <table><tr><td>x</td><td>۱</td><td>۲</td><td>۳</td></tr><tr><td>y</td><td>۲</td><td>۱</td><td>۴</td></tr><tr><td>نقطه</td><td>A(۱, ۲)</td><td>B(۲, ۱)</td><td>C(۳, ۴)</td></tr></table>	x	۱	۲	۳	y	۲	۱	۴	نقطه	A(۱, ۲)	B(۲, ۱)	C(۳, ۴)	۲ مقدار تابع را در ریشه داخل قدرمطلق‌ها و یک عدد قبل و بعد از آن به دست می‌آوریم.
x	۱	۲	۳										
y	۲	۱	۴										
نقطه	A(۱, ۲)	B(۲, ۱)	C(۳, ۴)										
	۳ نقاط بالا را به طور متوالی به هم وصل می‌کنیم.												

۷ برای حل معادله به فرم $|k| = k$ ، باید دو معادله $k = k$ و $k = -k$ را حل کنیم.

علوم و فنون ادبی

درس ۷: تاریخ ادبیات فارسی قرن دهم و یازدهم

– قرن دهم –

۱ در این قرن حکومت دست جانشینان تیمور بود، به گونه‌ای که هر گوشه‌ای حاکمی از آنان حکومت می‌کرد و اوضاع اجتماعی - سیاسی و ادبیات ایران آشفته شده بود.
 ۲ جریان شعری در این دوره غالب بود: (۱) شعر فصیح و لطیفی که به شیوه کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود و بابافغان شیرازی از نمایندگان آن است. (۲) مکتب وقوع که نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود و بازتاب محیط اجتماعی قرن دهم بود که البته راه به جایی نبرد. (۳) شاعران در این دوره تشخیص دادند که سبک عراقی از واقعیت دور شده و جنبه ذهنی و تخیلی پیدا کرده است. (۴) شاعران برای دوری از این جنبه ذهنی و تخیلی به حقیقت‌گویی و واقع‌گویی روی آوردند. آن‌ها نیازمند پرداختن به مسائل اجتماعی / انتقادهای سیاسی بودند، اما قالب غزل اجازه جولان بیشتر در این میدان را نمی‌داد.

۵

(۱) کم توجهی شاهان صفوی نسبت به شاعران
 (۲) شاعران به دربارهای هند روی آوردند.

۶ آشنایی با تفکرات و معارف هندوان در تغییر سبک دخیل بود. (۷) در این دوره شاهان گورکانی هند همگی به فارسی سخن می‌گفتند. (۸) زبان فارسی همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس در هند، زبان رسمی آن دیار بود. (۹) در این دوره اصفهان از دیدگاه ادبی توسعه یافت و خراسان و آذربایجان نیز به کانون‌های مهمی برای شاعران و هنرمندان تبدیل شد. (۱۰) شاهان صفوی علی‌رغم تأثیرشان در ترویج زبان ترکی، به فارسی نیز شعر گفته یا کتاب می‌نوشتند.

۱۱

(۱) برخی از شاهان مقام شیخی و رهبری طریقت داشتند و می‌بایست خود را در چنین مقام فرهنگی نگاه دارند.
 (۲) آن‌ها با رؤسای مذاهب در تماس بودند.
 (۳) رقاباتی چون شاهان عثمانی و هند داشتند که آن‌ها نیز به مسائل فرهنگی توجه نشان می‌دادند.
 ۱۲ بهزاد در دوره شاه اسماعیل و رضا عباسی در دوران شاه عباس از مفاخر هنرند.

– قرن یازدهم –

۱ ترویج مذهب شیعه توسط حکومت صفوی و بی‌توجهی به شعر ستایشی، درباری و عاشقانه‌های زمینی
 طبیعی و تبدیل موضوعات و تمثیل‌های کهن به مضامین تازه روی آوردند. (۲) وابسته نبودن شعر به دربار از بین رفتن طبقه مدیحه‌سرایان
 بیشتری مدعی شعر و شاعری شدند. (۳) بها ندادن به شعر ستایشی
 ۴ شاعران برای امرار معاش راهی دیار هند شدند (چراکه در هند هنوز بازار مدیحه‌سرایی داغ بود).

۴

(۱) رفاه اقتصادی
 (۲) آبادانی
 (۳) رونق تجارت و کسب و کار
 ۵ آشنایی ایرانیان با اروپاییان
 باعث شده بود که هر کس به اندازه توان خود به امور فرهنگی از جمله ادبیات بپردازد.
 مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران در آن‌جا به مشاعره و مناظره و نقد آثار مشغول شدند.

قرن دهم	بابافغانی شیرازی	از شعرای تأثیرگذار قرن ۱۰ / دقت و ظرافت و رقت معانی در شعرش مشهور است.
	وحشی بافقی	سبک شعرش حد واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد یعنی سبک هندی است / شاخصه اصلی شعرش واقع‌گرایی است.
	محتشم کاشانی	در سرودن شعر مذهبی معروف بود / ترکیب‌بند عاشورایی او: باز این چه شورش است که در خلق آدم است / باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است باز این چه رستخیز عظیم است کز زمین / بی نفخ صور خاسته تا عرش اعظم است

مشهور در ابداع معانی و خیال‌های رنگین / ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره‌ای سخن او را برجسته کرده / به کارگیری مضمون‌های ابداعی فراوان / لقب او «خلاق المعانی ثانی» بود.	کلیم کاشانی	قرن یازدهم
معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکاربردترین شاعران فارسی زبان / در غزل‌سرایی مشهور است / به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند / او را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.	صائب تبریزی	
سرودن غزل‌های خیال‌انگیز / به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن / ویژگی‌های شعر او: (۱) مضمون‌های پیچیده (۲) استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام (۳) تخیل‌های رمزآمیز	بیدل دهلوی	

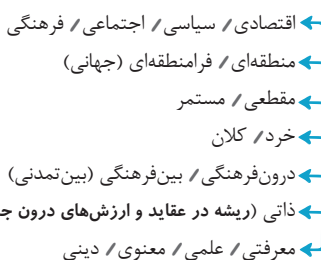
نکات مهم

- ۱ در قرن یازدهم در دربار هند قصیده رواج داشت. ۲ هند و اصفهان در قرن ۱۰ توسعه ادبی بیشتری داشتند. ۳ مضمون‌های بدیع: بیدل دهلوی خیال‌های رنگین: کلیم کاشانی مضمون‌های ابداعی: کلیم کاشانی (قافیه نگار!!) غزل‌های خیال‌انگیز: بیدل دهلوی

جامعه‌شناسی

درس ۹: جهان دوقطبی

- اگر جهان غرب با حل کردن چالش‌های پیشین، نیازهای دنیوی و معنوی آدمیان را برطرف می‌کرد، با چالش‌های بنیادین جدید مواجه نمی‌شد، اما فرهنگ جدید غرب، برای حل چالش‌های گذشته، مسیری را پیمود که مسائل و مشکلات جدیدی به دنبال آورد.

- چالش‌های جدید در بسیاری از موارد چندین صورت دارند؛ مثلاً برخی از آن‌ها در عین حال که اقتصادی یا اجتماعی‌اند، می‌توانند خرد یا کلان، مقطعی یا مستمر و ... نیز باشند.

چالش فقر و غنا

ویژگی‌های لیبرالیسم اقتصادی -

- لیبرالیسم قرن‌های هجدهم و نوزدهم را لیبرالیسم اولیه می‌نامند.
- بیشتر رویکردی فردی و اقتصادی داشت و به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود.
- روابط اجتماعی ارباب - رعیتی را درهم ریخت.
- کشاورزان را از بردگی رها کرد، به آن‌ها اجازه داد که مهاجرت کنند و درباره شیوه زندگی خود تصمیم بگیرند.
- لیبرالیسم اولیه - پیامدهای لیبرالیسم اولیه
- موانع پیشین مانند غیر قابل فروش بودن زمین را از پیش پای صاحبان ثروت برداشت و کشاورزان را به کارگرانی تبدیل کرد که سرمایه وجود خود را به صاحبان ثروت و صنعت (سرمایه‌داران) می‌فروختند.
 - سرمایه‌داران، آزادانه به بهره‌کشی از کارگران پرداختند. کارگران، بردگان جدیدی بودند که ظاهراً از همه قیدوبندهای پیشین، آزاد شده بودند.
 - عقاید نظریه‌پردازان - آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و مخالف هر نوع مداخله دولت در اقتصاد بودند. آنان حتی کمک به مستمندان را بیهوده می‌دانستند. در انگلستان که در انقلاب صنعتی پیشگام بودند، وضعیت نوانخانه‌ها به گونه‌ای بود که فقیران ساکن در آن‌جا مرگ را بر زندگی ترجیح می‌دادند. دیکنز در رمان «البور تویت» «نوانخانه‌ها و فیلسوفانی را که مدافع آن‌ها بودند، به سخره گرفت.

نظریات برخی از نظریه‌پردازان اقتصاد لیبرال

● از نظر مالتوس جمعیت‌شناس انگلیسی، کسانی که در فقر متولد می‌شوند، حق حیات ندارند.	توماس مالتوس
● او در این باره گفته است: «انسانی که در دنیای از قبل تملک‌شده به دنیا می‌آید، اگر نتواند قدرت خود را از والدینش دریافت کند و اگر جامعه خواهان کار او نباشد، هیچ حقی برای دریافت کم‌ترین غذا یا چون و چرا درباره مقام و موقعیت خود ندارد. بر سر سفره گسترده طبیعت جایی برای او وجود ندارد، طبیعت حکم به رفتن او می‌دهد و این حکم را اجرا می‌کند».	
ریکاردو، اقتصاددان مخالف دخالت دولت در اقتصاد، حتی افزایش دستمزد کارگران و رفاه آنان را موجب افزایش تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات بعدی می‌داند و معتقد است: «اگر حکومت‌گران ما بگذارند سرمایه، پرسودترین راه خود را دنبال کند، کالاها قیمت مناسب خود را داشته باشند، استعداد و تلاش به پاداش طبیعی خود برسد و پلاحت و حماقت نیز مجازات طبیعی خود را ببیند، پیشرفت کشور را به بهترین وجه تأمین خواهند کرد.»	دیوید ریکاردو

– تأثیر لیبرالیسم اقتصادی در ایجاد چالش فقر و غنا –

لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعار آزادی و به ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت. بدین ترتیب، نخستین چالش که چالش فقر و غناست، در کشورهای غربی شکل گرفت.

♦♦ چالش بلوک شرق و غرب ♦♦

– مخالفت با لیبرالیسم اولیه –

برخی از اندیشمندان اروپایی برای حل مشکل فقر و غنا، در چارچوب ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگ جدید غرب، نظریه‌هایی ارائه دادند.

- ۱) آیزایا برلین در نقد لیبرالیسم اولیه، از دو مفهوم آزادی مثبت و منفی سخن گفته‌اند.
- ۲) مارکس در نیمه دوم قرن نوزدهم لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد. از نظر او، حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری، فقط با یک انقلاب قابل حل بود.

– شکل‌گیری بلوک شرق و غرب –

● بعد از انقلاب فرانسه، طرفداران نظریه‌های لیبرالیستی در طرف راست و منتقدان این نظریه در طرف چپ مجلس فرانسه قرار می‌گرفتند. به همین سبب آن‌ها را با عنوان دو جریان چپ و راست می‌شناختند. ● بعدها مخالفان سرمایه‌داری که جریان چپ نام گرفته بودند، احزاب سوسیالیستی و کمونیستی را تشکیل دادند. در این میان حزب کمونیست شوروی با انقلاب سال ۱۹۱۷ م توانست قدرت را در روسیه به دست گیرد. ● مخالفان و طرفداران سرمایه‌داری طی قرن بیستم، بلوک شرق و غرب را شکل دادند. ● چالش و نزاع بلوک شرق و غرب در سراسر قرن بیستم تا زمان فروپاشی بلوک شرق در سال ۱۹۹۱ م ادامه یافت.	زمینه‌های شکل‌گیری بلوک شرق و غرب
● بلوک شرق شامل شوروی سابق، کشورهای اروپایی شرقی و چین بود و بلوک غرب، آمریکا و اروپای غربی را در بر می‌گرفت.	حوزه جغرافیایی بلوک شرق و غرب
● جوامع سوسیالیستی با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می‌دادند، اما آن‌ها نیز با مشکلات اساسی مواجه شدند. ● جوامع سوسیالیستی با دو مشکل اساسی روبه‌رو شدند: (الف) از بین رفتن آزادی افراد؛ به بهانه عدالت اقتصادی، نه تنها آزادی معنوی؛ بلکه آزادی دنیوی افراد نیز از بین رفت. (ب) پیدایش طبقه جدید؛ با این که مارکس و مارکسیست‌ها طبقه و نظام طبقاتی را محصول سرمایه‌داری می‌دانستند و به آن انتقاد داشتند، در کشورهای سوسیالیستی طبقه جدیدی شکل گرفت که نه براساس ثروت؛ بلکه بر مدار قدرت سازمان می‌یافت.	ویژگی‌های جوامع سوسیالیستی
(۱) چالشی جهانی است. — این چالش، چالشی منطقه‌ای نبود؛ بلکه چالشی جهانی بود. بلوک شرق و غرب با دو اقتصاد و سیاست متفاوت، جهان را به دو قطب اصلی تقسیم کرده بودند و آمریکا و شوروی به عنوان دو ابرقدرت در مرکز این دو قطب قرار داشتند. (۲) دارای حوزه‌های متفاوت سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی است. — این دو قطب از نظر سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی در دو بخش متمایز و جدا قرار می‌گرفتند. (۳) چالشی درون‌فرهنگی است. — این دو قطب به فرهنگ واحدی تعلق داشتند؛ یعنی هر دو بلوک درون فرهنگ سکولار غرب قرار داشتند. رویکرد مارکس نسبت به عالم، رویکردی سکولار بود و در چارچوب همان بنیان‌های فرهنگ غرب به حل چالش‌های جامعه خود می‌پرداخت؛ بنابراین چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که درون یک فرهنگ و تمدن پدید می‌آید، نه از نوع چالش‌هایی که بین فرهنگ‌های مختلف، شکل می‌گیرد.	ماهیت چالش فقر و غنا

♦♦ درس ۱۰: جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی ♦♦

– انواع جوامع از دیدگاه قرآن کریم –

ویژگی	آیه مرتبط
جامعه‌ای که در آن هرگونه ستیز و نزاع ناشی از خون، نژاد، طبقه، ملیت، جغرافیا و ... از بین می‌رود و همه بشر بر مدار آرمانی حقیقی و اصیل جمع می‌شوند.	آیه ۵۲ سوره مؤمنون: «و همانا این است امت شما، یک امت واحد و منم پروردگار شما ...»
جامعه‌ای که به گروه‌ها و دسته‌های پراکنده و متخاصم تجزیه می‌شود، امکانات گروهی آن پراکنده می‌شود و ظرفیت‌ها و نیروهای آن نابود می‌گردد.	آیه ۴ سوره قصص: «همانا فرعون روی زمین برتری‌جویی کرد و اهالی‌اش را گروه‌گروه گردانید، گروهی را به ضعف و ناتوانی کشاند ...»

♦♦ جنگ‌های جهانی ♦♦

- پدیده‌ای اجتماعی است.
- جامعه بشری در گذشته تاریخ خود شاهد جنگ‌های فراوانی بوده است.
- امپراتوری‌های بزرگ، اغلب مرزهای خود را با پیروزی در جنگ تعیین می‌کردند.
- برخی از جنگ‌ها نیز منشأ دینی و مذهبی داشته یا ظاهراً توجیه دینی می‌شدند.
- جنگ‌های معاصر از جنبه‌های مختلف با جنگ‌های گذشته تفاوت دارند.
- نظریه آگوست کنت درباره جنگ — آگوست کنت، جامعه‌شناس فرانسوی، معتقد بود که فاتحان در گذشته تاریخ، با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند، ولی با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. به همین دلیل بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت برمی‌پندد. از دیدگاه او، جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست؛ بلکه امری عارضی و تحمیلی است. وقوع دو جنگ بزرگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم، خطاب‌بودن نظریه کنت را نشان می‌دهد.

جنگ‌های جهانی اول و دوم	
عوامل وقوع	از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود.
ریشه‌ها و زمینه‌ها	دو جنگ جهانی، با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد. هیچ‌یک از این دو جنگ، منشأ دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت. طرف‌های درگیر در این دو جنگ، در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی، رفتار خود را توجیه می‌کردند. بر این اساس این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب داشتند.
تلفات و خسارات	این دو جنگ، بزرگ‌ترین جنگ‌های تاریخ بشریت‌اند. کشته‌های آن‌ها را تا صد میلیون نفر برآورد کرده‌اند. در جنگ جهانی اول، برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی و در جنگ جهانی دوم برای اولین بار از بمب اتم استفاده شد.
محدوده جغرافیایی	با این‌که دو جنگ جهانی اول و دوم با درگیری کشورهای غربی آغاز شدند، اما به کشورهای اروپایی و غربی محدود نشدند؛ بلکه همه جهان را درگیر خود ساختند.
وقایع بعد از پایان جنگ‌ها	بعد از جنگ جهانی دوم نیز، صلحی پایدار برقرار نشد. پس از جنگ جهانی دوم، بلوک شرق و غرب هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قرار دادند و تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ سرد بین این دو بلوک، به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی این دو، ادامه یافت و به اقتصاد کشورهای صنعتی که وابسته به تسلیحات نظامی بود، رونق بخشید.

نظریه جنگ تمدن‌ها

- نظریه پردازان غربی، پس از فروپاشی بلوک شرق، طرف دیگری را برای جنگ جست‌وجو می‌کنند و جنگ را از کشورهای غربی (جنگ میان بلوک شرق و غرب) به فرهنگ‌ها و تمدن‌هایی منتقل کرده‌اند که در دوران استعمار، تحت سلطه جهان غرب قرار گرفته بودند.
 - نظریه «جنگ تمدن‌ها» که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد.
- از نظر هانتینگتون:
- آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌شود.
 - این مرحله، دیگر دولت - ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی نیستند و رقابت‌ها و درگیری‌ها، بین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ (نه بین دولت - ملت‌ها) به وقوع خواهد پیوست.
 - در این میان، فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای غرب است.

اصطلاحات سیاسی مربوط به چالش فقر و غنا

برای تقابل کشورهای فقیر و غنی، از عناوین و اصطلاحات خاصی استفاده می‌شود:

عناوین و اصطلاحات		توضیحات
شمال و جنوب		دلیل نام‌گذاری
		شمال: کشورهای صنعتی و پیشرفته جنوب: کشورهای فقیر
جهان اول، دوم و سوم		جهان اول: کشورهای سرمایه‌داری بلوک غرب جهان دوم: کشورهای بلوک شرق جهان سوم: کشورهای خارج از بلوک شرق و غرب و تحت نفوذ آن‌ها
توسعه یافته و عقب مانده		توسعه یافته: کشورهای صنعتی و ثروتمند عقب مانده: کشورهای غیرصنعتی و فقیر
مرکز و پیرامون		مرکز: کشورهای ثروتمند و صنعتی پیرامون: کشورهای فقیر غیرغربی

عناوین و اصطلاحات	تقسیم‌بندی	توضیحات
استعمارگر و استعمارزده	استعمارگر: کشورهای صنعتی غربی	این اصطلاح را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند.
	استعمارزده: کشورهای غیرغربی	

روان‌شناسی

درس ۵: تفکر و حل مسئله

مقدمه

۱) به فعالیت‌هایی از قبیل کنار هم قراردادن اطلاعات حافظه به همراه تفسیر کردن، قضاوت کردن، حل مسئله و تصمیم‌گیری، «تفکر» می‌گویند. ۲) تفکر کاملاً آگاهانه است.

تعریف مسئله، حل مسئله و ویژگی‌های مسئله

- «مسئله» عبارت است از عدم دستیابی فوری به یک هدف مشخص به دلیل موانع مشخص با توجه به امکانات و توانمندی‌های محدود.
- «حل مسئله» به معنای یافتن بهترین راه حل برای رسیدن به هدف با توجه به شرایط موجود است.

ویژگی‌های مسئله	توضیح
۱) هدفمند است.	وقتی هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود.
۲) مسئله یک فرایند و جریان تحت کنترل است.	فردی که در حال حل مسئله است، کاملاً درگیر موضوع است و به آنچه انجام می‌دهد آگاهی کامل دارد.
۳) در مسئله، توانمندی‌های ما محدود است.	عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها باعث استفاده از راه‌حل‌های غیرمنطقی می‌شود.
۴) در مسئله، موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد.	شناخت موقعیت فعلی کمک می‌کند تا موانع احتمالی را به خوبی بشناسیم.

چرا حل مسئله مهم است؟

- هدف از تمرین‌های مختلف آموزشی آن است که در اثر حل مسئله به اصول و قوانینی دست یابیم که در موقعیت‌های دیگر هم قابل استفاده باشد. به همین دلیل یادگیری حاصل از حل مسئله، قابل تعمیم است.

انواع مسئله

- براساس شاخص‌های زیر، مسئله‌ها به دو نوع خوب تعریف شده و خوب تعریف نشده تقسیم می‌شوند.
- ۱) شناسایی موقعیت اولیه ۲) فهرست اقدامات یا راهبردهای در دسترس ۳) تعریف دقیق هدف ۴) امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف
- «خوب تعریف نشده» به معنای پیچیده‌بودن و دشواری حل یک مسئله است. مسئله‌های پیچیده از آن‌جایی که علل متعددی دارند، به راحتی قابل تعریف نیستند.

مراحل حل مسئله

مرحله	توضیح
۱) تشخیص مسئله	تشخیص دقیق مسئله با احساس مبهم از مسئله متفاوت است.
۲) به‌کارگیری راه‌حل‌های مناسب	باید یک راه حل مناسب را پیدا کرد و به کار گرفت.
۳) ارزیابی راه حل	ارزیابی باعث می‌شود ملاک روشنی برای فهم موقعیت داشته باشیم.
۴) بازبینی و اصلاح راه حل	افراد که مسائل را به خوبی حل می‌کنند، دوست دارند روش‌های قبلی را بهبود ببخشند یا اصلاح کنند.
۵) انتخاب راه‌حل‌های جایگزین	در صورت حل‌نشدن مسئله با مراحل قبلی، باید راه‌حل‌های جایگزین پیدا کرد.

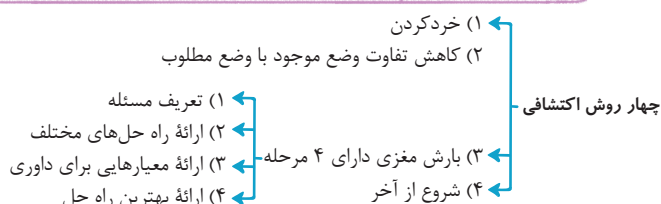
عوامل مؤثر در حل مسئله

عوامل مؤثر در حل مسئله	توضیح
۱) تجربه گذشته (اثر انتقال)	کسی که روش‌های حل مسئله را می‌داند، در موقعیت‌های جدید از آن‌ها استفاده می‌کند.
۲) نوع نگاه به مسئله	گاهی باعث آسان‌شدن و گاهی باعث دشوارشدن حل مسئله می‌شود.
۳) نادیده‌گرفتن حل مسئله برای مدت‌زمانی خاص (اثر نهفتگی)	نوع نگاه باعث می‌شود فرد اطلاعات مرتبط با آن نگاه خاص را به خاطر آورد و اقدامات او تحت‌الشعاع آن نگاه قرار بگیرد.
	وقتی سماجت بر حل مسئله نادیده گرفته می‌شود، عواملی که مانع حل مسئله هستند، فراموش می‌شوند.

– روش‌های حل مسئله –

روش‌های حل مسئله	توضیح
تحلیلی	روش‌هایی که مبتنی بر محاسبات ذهنی، قواعد منطقی و نیازسنجی واقعی است و دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می‌کند. زمان‌بر است.
اکتشافی	روش‌هایی که عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی است و دستیابی به راه حل مسئله را تضمین نمی‌کند. در حداقل زمان به راه حل می‌رسد.

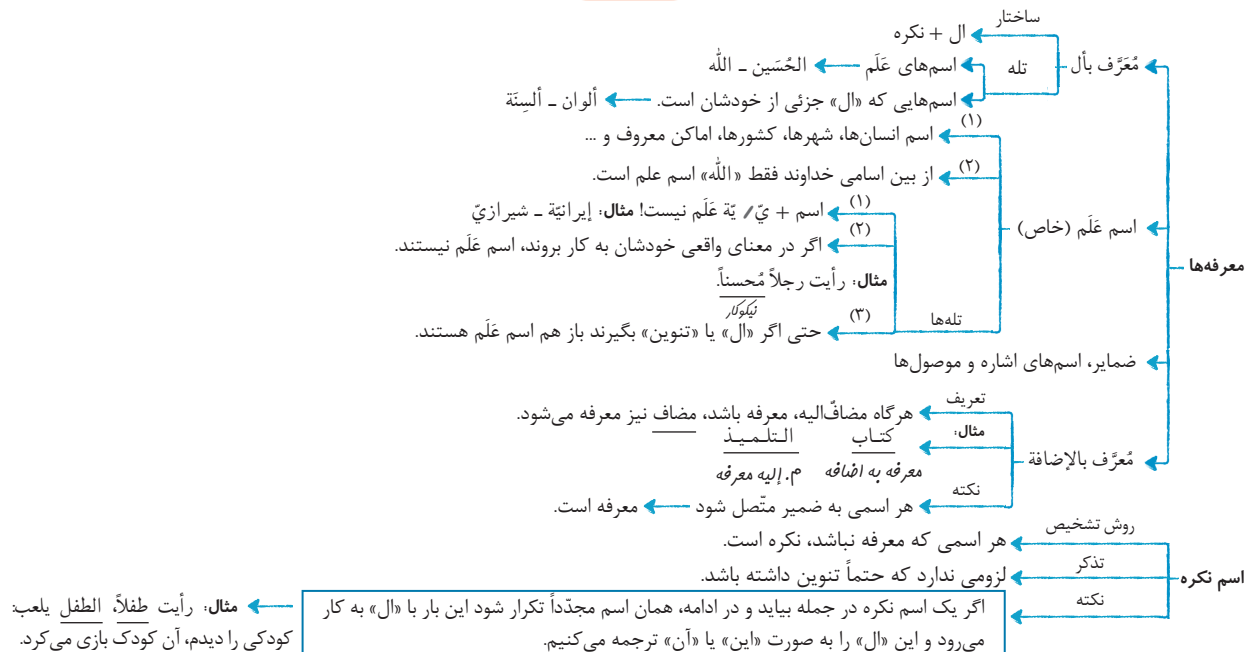
– پیامدهای ناتوانی در حل مسئله –

پیامد	توضیح
(۱) ناکامی	ناتوانی در حل مسئله وضعیت عاطفی ناخوشایندی ایجاد می‌کند که ناکامی نام دارد.
(۲) فشار روانی	ناتوانی در حل مسئله فرد را از رسیدن به هدف مورد نظر باز می‌دارد، در نتیجه فرد احساس فشار روانی می‌کند.

● علت ناتوانی بسیاری از افراد در حل مسئله، نداشتن تجربه گذشته یا نگاه جدید است.

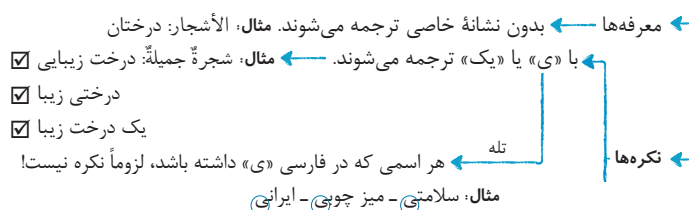
عربی

درس ۴

مثال: رأيت طفلاً، الطفل يلعب: کودکی را دیدم، آن کودک بازی می‌کرد.

– نکات ترجمه –

خبر بدون وابسته به صورت معرفه ترجمه می شود.

مثال: هذه الشجرة جميلة: این درخت، زیبا است.

فهر بدون وابسته

نکته معرفه‌ای که بعدش موصول‌های خاص (الَّذِي، الَّتِي، الَّذِينَ ...) بیاید می‌تواند شبیه به اسم‌های نکره ترجمه شود.

مثال: هذا الطالب الَّذِي ... این دانش‌آموزی که ...

این دانش‌آموز که ...

حروف ناصبه

نکته فقط زمانی حرف ناصبه به شمار می‌روند که بر سر فعل مضارع بیایند.

نکته أَنْ، كَيْ، تَا، تا این که

نکته أَنْ، كَيْ، تَا، تا این که

تذکر با «إِنْ: اگر» اشتباه نشود.

تذکر در ترجمه مستقبل منفی ایجاد می‌کند. (لَنْ يَذْهَبَ: نخواهد رفت)

لَا، تَا، تا این که

لَا، تَا، تا این که

لَا، تَا، تا این که

لَا، تَا، تا این که، برای این که تذکر برای بیان علت به کار می‌رود. (لِلْعَلِّيل)

تمام حروف ناصبه (به جز لَنْ) + مضارع → مضارع التزامی

مثال: لِيَذْهَبَ: تا برود

(۱) در مضارع‌هایی که به «ن» ختم می‌شوند → نون حذف می‌شود (به جز جمع‌های مؤنث)

(۲) در مضارع‌هایی که به «ن» ختم نمی‌شوند → آخر فعل فتحه می‌گیرد.

مثال: (۱) أَنْ + يَذْهَبُ → أَنْ يَذْهَبِ

مثال: (۲) أَنْ + يَذْهَبُونَ → أَنْ يَذْهَبُوا

مثال: (۳) لَكِي + تَذْهَبِينَ → لَكِي تَذْهَبِينَ

نکته حرف ناصبه + لَا → لَا يَفْعَلُ

مثال: لَكَيْلًا تَحْزَنُوا → لَا يَفْعَلُ لَا يَفْعَلُ

تاریخ

درس ۹: ظهور و گسترش تمدن ایرانی-اسلامی

از ابتدای قرن سوم تا نیمه قرن پنجم هجری → سلسله‌های ایرانی: ۱) طاهریان ۲) سامانیان ۳) علویان طبرستان ۴) صفاریان ۵) زبیریان ۶) آل بویه

طاهریان	- نخستین سلسله مسلمان ایرانی - به دست طاهر بن حسین (ذوالیمین) حاکم خراسان از سوی مأمون تأسیس شد - ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر - قدرت با فرمان خلیفه عباسی - اطاعت ظاهری از خلیفه عباسی و اداره امور قلمرو به شکل مستقل
سامانیان	- ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر - کسب قدرت با فرمان خلیفه عباسی - اظهار اطاعت ظاهری نسبت به خلیفه عباسی و اداره امور قلمرو به شکل مستقل
علویان طبرستان (۲۵۰-۳۱۶)	- بنیان‌گذاری توسط حسن بن زید - سادات علوی شیعه بودند که به منطقه طبرستان ایران پناه برده بودند. - نقش مؤثر در ترویج اسلام در میان ساکنان دیلم، طبرستان و گیلان - برپایی حکومت بدون اجازه خلیفه عباسی - رابطه خصومت‌آمیز با خلیفه عباسی
صفاریان	- بنیان‌گذاری توسط یعقوب لیث صفاری (رویزاده‌ای از ده قرنین سیستان) - کسب قدرت بدون اجازه خلیفه عباسی - رابطه پر فراز و نشیب با خلیفه عباسی - فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ - قتل عمرو بن لیث به دستور خلیفه عباسی

مرورنامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

- کسب قدرت بدون اجازه خلیفه عباسی - محدود شدن قلمرو به گرگان و طبرستان - روایت پر فراز و نشیب با خلیفه عباسی - مرداویج (بنیانگذار) در خیال حمله به بغداد و نابودی خلافت عباسی بود که به دست غلامان شورشی خود کشته شد.	زیاریان
- بنیان گذاری توسط پسران ابوشجاع بویه (صیادان اهالی دیلم) - کسب قدرت بدون اجازه خلیفه عباسی - روابط متفاوت با خلیفه عباسی نسبت به سایر سلسله های ایرانی - تسخیر بغداد و نگهداری خلافت - تحت تسلط قراردادن خلفای عباسی به مدت یک قرن	آل بویه

- سیاسی - اجتماعی: کاهش سلطه خلفای عباسی بر ایران / کاسته شدن از جنبش ها و برقراری آرامش
- اقتصادی: رونق شهرنشینی، کشاورزی، تجارت و صنعت
- مذهبی: شتاب گرفتن روند اسلام پذیری / تقویت مذهب شیعه توسط امیران آل بویه و علویان
- آغاز حمایت از زبان فارسی در زمان یعقوب لیث
- فرهنگ - آثار سلسله های ایرانی: حمایت امیران سامانی از شاعران و نویسندگان
- ترجمه تاریخ طبری (تاریخ بلعمی)، ترجمه تفسیر طبری، حدود العالم من المشرق الی المغرب (نخستین کتاب جغرافیایی فارسی)
- حمایت مادی و معنوی سامانیان و آل بویه
- مدارا و اجتناب از تعصب توسط امیران این سلسله
- مساجد مهم ترین مراکز آموزشی
- علم: انتقال دانش پزشکی ایران باستان از طریق مدرسه جندی شاپور (فعالیت از زمان سامانیان تا قرن ۳)
- رونق فلسفه و ظهور فارابی و ابوعلی سینا
- رونق ریاضی و نجوم و فعالیت در رصدخانه بغداد / ظهور ابوریحان بیرونی
- جرجیس ابن جبرائیل پزشک ایرانی و رئیس مدرسه جندی شاپور / ظهور زکریای رازی

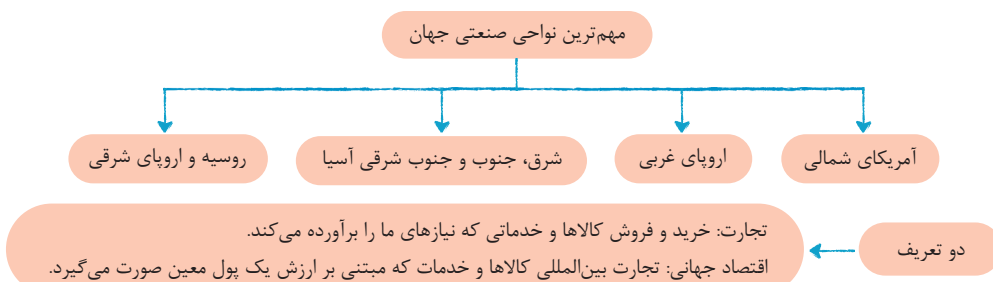
جغرافیا

درس ۷: نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)

- نوع اول: استخراج از زمین
- نوع دوم: تغییر شکل در کارخانه
- نوع سوم: خدمات
- نوع چهارم: فناوری اطلاعات

نکته

پلانتیشن زمین های وسیع کشاورزی هستند که به تولید یک محصول خاص اختصاص دارند.

فلسفه

درس ۷: ابزارهای شناخت (در وجود انسان)

- تلاش فیلسوفان در این مورد: (۱) شناسایی ابزارهای شناخت
- (۲) تعیین قلمرو کاربرد آن
- (۱) حس
- (۲) عقل
- (۳) قلب

(۱) حس (حواس پنجگانه)	
کارکرد	- کمک به آشنایی با عالم طبیعت و بسیاری از موجودات و ویژگی‌های آن‌ها با کمک حواس پنج‌گانه. - زندگی انسان در طبیعت، بر پایه شناخت حسی و بهره‌مندی از اشیاء طبیعی و رفع نیاز براساس آن.
اعتبار	اعتبار بسیار برای انسان به رغم خطاهای گاه‌به‌گاه در شناخت حسی (بی‌بردن به خطای حس با کمک خود حس)
از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی	- توانایی حس در شناخت تفاوت‌ها و تمایزها - شناخت تمایزها و تفاوت‌های اشیا ← استفاده‌های مختلف انسان از اشیای متفاوت به کمک عقل

(۲) عقل	
کارکرد	درک حقایق ناممکن از راه حواس با کمک این قوه (حقایق محسوس و طبیعی + حقایق غیرمحسوس و غیرطبیعی)
شناخت تجربی	شناختی به دست آمده از همکاری عقل و حس (کمک حواس و تحلیل عقلانی یافته‌های حسی) / کارکرد: شناخت قوانین طبیعی و اسرار و رموز طبیعت
قاعده‌های عقلی شناخت تجربی (مورد استفاده دانشمندان در هنگام بررسی داده‌های حسی)	(۱) پدیده‌ها خودبه‌خود پدید نمی‌آیند، بلکه هر پدیده نیازمند علت است. (۲) هر پدیده علتی ویژه دارد و از هر چیزی، هر چیزی پدید نمی‌آید. (۳) طبیعت همواره یکسان عمل می‌کند.
نقش ارسطو و ابن سینا	- ارسطو: از اولین دانشمندان پایه‌گذار مبانی علوم تجربی، متبحر در فلسفه و دانشمند علوم طبیعی - ابن سینا: دارای کتب متعدد در فلسفه و علوم طبیعی، تأملات عمیق در اندیشه‌های ارسطو درباره قانون علیت و ابعاد مختلف آن؛ قانون علیت پایه و اساس هر تجربه نه برآمده از تجربه و آزمایش؛ قانون علیت یکی از قواعد اولیه تعقل (مورد استفاده در شناخت هر پدیده)
کارکرد دیگر عقل (شناخت احوال درون)	شناسایی حالات درونی نفس مانند شادی، درد، محبت و ... و علل پیدایش آن‌ها (کارکردی بیش از استفاده از حواس بیرونی)
شناخت عقلی	دانش‌های به دست آمده و پایه‌گذاری‌شده توسط عقل صرفاً از طریق تفکر و چینش استدلال (تعقل محض) بدون استفاده از یافته‌های تجربی؛ مانند: بسیاری از دانستنی‌های ریاضی، فلسفه (مثال برای فلسفه: شناخت ذات و صفات خدا)
فایده شناخت عقلی	امکان دست‌یابی انسان به یافته‌هایی سودمند، ولی غیر قابل تجربه درباره کل هستی و اساس قراردادن آن‌ها برای سایر دانش‌ها و استوار کردن پایه‌های زندگی خویش بر آن‌ها (فهم این یافته‌ها نیازمند فلسفه)

(۳) قلب (دل)	
کارکرد	توانایی رسیدن بی‌واسطه به حقایق و کسب معرفت
معرفت شهودی	معرفت بی‌واسطه به دست آمده از طریق ابزار قلب
راه رسیدن به معرفت شهودی	(۱) تقویت ایمان (۲) تعالی بخشیدن به نفس (۳) تهذیب نفس (۴) کمال‌طلبی همراه با عبادت خالصانه
ویژگی‌های معرفت شهودی	تدریجی و گام به گام / بی‌واسطه: تجلی در قلب (بدون استفاده از تجربه و آزمایش و بدون استدلال عقلی)
وجه تسمیه (علت نام‌گذاری) معرفت شهودی	دریافت حقایق توسط قلب انسان شبیه به دیدن با چشم (شهود قلبی و نه با چشم) مانند شهود آخرت در زندگی دنیایی یا شهود فرشتگان
وحی الهی؛ برترین شهود	- وحی الهی: یکی از شهودهای قلبی ویژه پیامبران - معرفت وحیانی: معارف از طرف خداوند از طریق وحی و به واسطه پیامبران در اختیار بشر قرار گرفته - دریافت کننده وحی: پیامبران الهی - ویژگی‌های شهود وحیانی: نازل کردن حقایق و معانی و حتی گاهی کلمات و عبارات بر قلب پیامبر / دریافت آن‌ها توسط پیامبر / عدم دخل و تصرف در آن‌ها از سوی پیامبر - قرآن: وحی خدا بر قلب آخرین پیامبر - راه آگاهی ما از قرآن: تأمل و تدبر در آن به میزان توانایی و همت خود